

1. Financovanie si vyžaduje zmenu

[10.10.2022; Hospodárske noviny; Názory a analýzy; s. 13; Richard Rybníček]

Richard Rybníček kandidát na primátora

Súčasnú rozdelenie kompetencií je politickým kompromisom, ktorý sa dosiahol v rokoch 1999 až 2002. Zároveň bola zhoda na tom, že každý občan má rovnaké práva, a preto sa nedelili úlohy podľa veľkosti mesta. Keďže v tom čase nebola ochota realizovať komunálnu reformu, spolupráca miest a obcí bola iba v počiatočných a boli obavy, ako by najmä malé obce zabezpečovali tzv. nadobecné kompetencie, čiže služby pre obyvateľov viacerých obcí. Preto boli tieto úlohy pridelené vyšším územným celkom, a to napriek tomu, že s týmito úlohami by sa väčšie mestá dokázali vyrovnávať. Krajské mestá dokážu zabezpečiť pre svojich obyvateľov, ale aj obyvateľov obcí v spádovom území všetky úlohy, ktoré dnes plnia vyššie územné celky. Nakoniec mnohé z týchto služieb sa poskytujú v katastrofách miest, avšak iným poskytovateľom. Súčasťou zmeny musí byť aj posilnenie ich finančných zdrojov. Navyše, medzi obcami a vyššími územnými celkami nemá byť duplicitný výkon úloh. Naopak, vyššie územné celky majú, podľa mňa, ale aj podľa zhody členských miest **Únie miest Slovenska**, ktorej som v súčasnosti prezidentom, plniť iné úlohy, ktoré sa majú týkať najmä hospodárskeho rozvoja regiónu a ktoré dnes plní centrálna vláda. Ak to tak nebude, je naozaj otázka, či vôbec majú existovať. Krajské mestá dokážu zabezpečiť odborné školstvo, prímestskú autobusovú dopravu v spolupráci s obcami a inými mestami, sociálne služby, ambulantnú sieť lekárov, samozrejme, kultúru a šport, ale aj v spolupráci s obcami ochranu pred povodňami, civilnú ochranu. Tak či tak sa na všetkých už dnes podieľajú. Súčasný systém financovania, ktorý bol dobre nastavený v rámci fiškálnej decentralizácie, si vyžaduje zmenu niektorých parametrov. Vyplýva najmä zo zásadnej zmeny rámcových podmienok, nových trendov a ohrození. Či už sú to demografické zmeny, klimatická zmena, ale aj napríklad migrácia obyvateľstva a jeho pohyb. Potrebujeme zvýšiť odolnosť našich miest proti krízam a flexibilitu využívania verejných zdrojov pri rýchlo sa meniacich podmienkach. Už v januári 2020 sme ako **Únia miest Slovenska** predložili návrh na zmenu financovania územnej samosprávy, a teda aj krajských miest. Viaceré naše námety sa objavili aj v programovom vyhlásení vlády. Preto sme privítali zámer kabinetu komplexne a systémovo začať riešiť budúcnosť financovania miest, ale aj obcí a vyšších územných celkov. Bohužiaľ, opäť raz stranícke nezhody to znemožnili a ukázalo sa, aké je zlé, ak sú občania a ich obce a mestá vazalmi centrálnej vlády. To, čo požadujeme, sa týka zvýšenia finančných zdrojov z dôvodu neustáleho rastu našich výdavkov, či už pre zlé rozhodnutia parlamentu, alebo pre následky kríz a tlak na kvalitu poskytovaných služieb. Odmietame však dotačné schémy, ale chceme vlastné zdroje. Požadujeme zmenu finančného vyrovnávania, čiže náhradu súčasného vzorca prerozdelenia dane z príjmu fyzických osôb, pretože jeho kritériá už nevystihujú zmenu podmienok, alebo ešte lepšie, zavedenie nového spôsobu vyrovnávania disparít. Rovnako je potrebné posúdiť aj existujúci školský normatív a financovanie sociálnych služieb. Požiadavkou je tiež vytvorenie fondov (regionálneho rozvoja, regionálnej dopravy a rozšírenie envirofonde, aby plnil aj úlohu klimatického fondu). Novými zdrojmi financií budú zmeny v rozdelení dane z príjmu fyzických osôb, kde si myslím, že vyššie územné celky majú byť financované z iných zdrojov a mestám a obciam by malo patriť 100 percent jej výnosu. Ďalej je to úprava základu dane z nehnuteľností, financovanie záťaží (regionálnych disparít) zo štátneho rozpočtu, spomínané fondy, ale aj napr. úprava poplatku za rozvoj, výnos dane z motorových vozidiel, prípadne zavedenie dane z reklamy. Všetky tieto námety sú v našich materiáloch, ktoré sme zverejnili, a sú k dispozícii verejnosti, ale aj politickým stranám. Autor je primátor Trenčína a prezident **Únie miest Slovenska**. Kandiduje ako nezávislý.

[\[Späť na obsah.\]](#)

